

NEGATIEVE BERICHTEN UIT HET OOSTEN TE OVER. MAAR ER IS ANDER NIEUWS, GOED NIEUWS: DE BELLY-DANCE, HET EEUWENOUDE BUIKDANSRITUEEL UIT DE ORIËNT, IS AAN EEN ON-STUITBARE OPMARS BEZIG.

TEKST PIETER FRANSEN
ILLUSTRATIE MAREN ESDAR @ UNIT.NL

De Oriëntaalse dans is internationaal geworden en grijpt, mede door de videoclip van Shakira, Janet Jackson en Beyoncé in rap tempo globaal om zich heen. Op talloze websites en in vakbladen als Navel en Habibi wordt door de beoefenaarsters zowel over de traditionele als over de nieuwe stijlen, zoals JOM dance (Jazz-Oriental-Modern) en bellybreak, gediscussieerd, evenals over arm-technieken, sluierbewegingen, de verschillende shimmy's (het laten trillen van schouders, borsten, heupen en billen) en de hipdrop (het laten vallen van de heup). Maar deze mooie dans in sprookjesachtige gewaden, die door geraffineerde uitsparingen en gewaagde uitsnijdingen behoorlijk wat functioneel bloot tonen waarbij vooral de buik wordt geëerd en de vrouwelijke vormen op hun voordeligst uitkomen, blijft onverminderd sensueel en opwindend om naar te kijken. Ze stimuleert de mannelijke hunkering naar een oosterse fantasiewereld van mysterieuze haremdames en weelderig gevormde courtesanes. Playboy gaat op speurtocht naar de bellydancecultuur uit heden en verleden en raakt zelf ook opgewonden door de super-vrouwelijke bewegingen, de intrigerende, opzweepende ritmes, de romige muziek en de weinig verhullende kostuums van danseressen uit Turkije, Egypte én Nederland.

De mysterieuze oosterse vrouw heeft altijd een ongelooflijke aantrekkingskracht gehad op de westerse man, vooral sinds de jaren dertig van de 19e eeuw toen er luxueuze toeristenhotels in Cairo en Algiers werden gebouwd en duizenden westerse mannelijke kunstenaars op zoek gingen naar het pure, onbedorven en sensuele oosten. Zo ontstond het Oriëntalisme in de kunst, met haremdames, pikante badscènes en verleidelijke buikdanseressen, die lange tijd het fantasiebeeld

van het Oosten domineerden. Een beeld van zinnelijke verlokkingen, waarbij vooral de (niet toegankelijke) harem tot de verbeelding sprak. Schaars geklede schonen te over op de westerse schilderijen van vooral de Franse Oriëntalist.

In werkelijkheid werd de Oriëntaalse dans pas rond 1900 in het openbaar getolereerd en traden de vrouwen nogal bedekt op. Onder invloed van films uit Hollywood doet ook in Egypte het tweedelige danskostuum (beha, lange rok met splitten of harembroek) in de cabarets van Cairo haar intrede. Lange tijd bleef de Oriëntaalse dans verscholen in de harem, maar in de 19e eeuw traden de danseressen van de Ghawazee-zigeuners op in speciale tenten. Niet op straat, want dat was in 1844 verboden.

De verrukte beschrijvingen van Europese reizigers, die nog nooit schokkende, schuddende en trillende borst- en heupbewegingen hadden gezien, liegen er niet om. Sommige danseressen presteerden het om bijna bloot te dansen, waardoor hun huid met de kleur van droge modder overal zichtbaar was.

De beroemde schrijver Gustave Flaubert (Madame Bovary) wordt in 1852 helemaal lyrisch van de Bijendans, die de in weinig meer dan een waas van doorzichtig gaas gehulde danseres Kutchuk Hanem voor hem uitvoert in Esna, Opper-Egypte. Hij heeft ook een heftige sexuitspatting met haar: 'Het was een zalige wonderbaarlijke gymnastische vertoning, waarbij alle armen en benen werden aangevuurd door de passie van haar ziel. Ze golfde, trilde, schokte en kromp op de grond ineem terwijl al haar spieren zich samentrokken op de maat van de muziek.'

HET WITTE DOEK

In de tweede helft van de 19e eeuw komt de boel pas echt goed los voor de 'danse du ventre', zoals de reizigers naar de Oriënt haar noemden. De term bellydance werd bedacht door een slimme impresario op de Wereldtentoonstelling van 1893 in Chicago, waarbij het sensationele, geruchtmakende optreden van danseres Little Egypt voor schokkende tafereelen en enorme rijen wachtende bezoekers zorgde. De behoefte van westerse reizigers aan exotische danstaferelen, bracht de Oriëntaalse danssfeer ook richting witte doek.

De filmindustrie van Hollywood bood rijke mogelijkheden voor femmes fatales als Marlene Dietrich (in Kismet) en Rita Hayworth (in Salomé) om zich in gewaagde oosterse danskostuums en gewaden te hullen. Ook al verbood Cairo in 1830 de prostitutie, lange tijd heeft de Oriëntaalse dans

OOSTERSE BETOVERING

Dance

zich bewegen op het snijvlak tussen kunst en animeren. Vooral in de louchere nachtclubs bood een danseres zichzelf nog wel eens aan. Ook werd ze in Amerika door slechte napers van Little Egypt nog wel eens richting striptease geduwd.

Maar buikdansen heeft weinig met striptease te maken. Des te meer met fantasievolle verleiding in geraffineerde kostuums, waar het vele functionele bloot, pikante uitsparingen en uitsnijdingen, glinsterende glitterpailletten en lovertjes en tientallen slingerende kralenslierten allemaal bedoeld zijn om de draaiende en rollende lichaamsbewegingen van de danseres zo kleurrijk mogelijk tot hun recht te laten komen of te accentueren. Deze tijdloze expressie van vrouwelijke gratie en schoonheid, die gepaard gaat met stimulering van het zelfvertrouwen van de beoefenaarsters, is ook een bijzonder erotische, fascinerende, fantasierijke, niet bepaald gemakkelijke dansstijl, waar veel techniek en spierbeheersing bij komt kijken.

ZWAAR GEEROTISEERD

Net zoals de buikdanskunst mannen opwindt, gebeurt dat soms ook bij de danseres zelf. De voluptueuze Madame Baba is onder meer bekend van VPRO's tv-programma Villa Achterwerk, waar ze optreedt met een cursus buikdans voor kinderen. In 1994 kocht ze in Istanbul haar eerste zilverkleurige kostuum. Ook maakte ze deel uit van het danstrio de Sultana's (motto: verleidelijk doch stijlvol). Met haar mede-Sultana's wist ze mij op de Uitmarkt in 1997 dusdanig heftig met haar rondborstige draaibewegingen en haar flonkerende kostuum op te winden, dat ik daarna een tijd lang zwaar geërotiseerd aan niets anders dan over sex met haar fantaseerde. Nu wil ze wel een spontane ontboezeming kwijt: "Als de shimmybeweging - het trillen van binnenuit - heel goed gaat komt dat dicht in de buurt van het krijgen van een orgasme. Je gebruikt er ook dezelfde bekkenbodemspieren voor. Je lijf voelt heel lekker als je dans in die sprookjesachtige kleren, terwijl je je helemaal overgeeft aan de muziek en met je bewegingen nauwlettend de verschillende ritmes volgt. Bellydance bevordert duidelijk je sexleven. Je komt beter in je lijf te zitten, wordt soepeler, je krijgt meer zelfvertrouwen. Je laadt je helemaal op."

De Turks-Nederlandse Oriëntaalse danslerares Nadiya, die zelfs in Egypte optreedt en schittert op de Mystic Grooves: "Wat wij doen heet wel buikdans, maar je gebruikt je hele lichaam. In Egypte noemen ze het Raks Sharki, Oriëntaalse dans, in Turkije Dans Oryental. "Je buik is het start- en middelpunt waar alle bewegingen beginnen. Die moet je ontspannen houden, daar haal je je energie uit." Niet voor niets luidt een oude Arabische spreuk: Een vrouw zonder buik is als een wereld zonder sterren.

Een vrouw zonder buik is als een wereld zonder sterren.

Nadiya: "Liefde, vreugde, pijn, lust, allerlei emoties komen in de dans naar buiten. Dat gearde in de blootvoetse dans is erg moeilijk, dat merken de mensen ook als ze mee willen doen."

TOERISTISCH BUIKDANSTAFELLEN

Dat zag ik in de bar van de nachttrein van Cairo naar Luxor in 1985 waar mijn toenmalige vriendin zich spontaan in de strijd wierp tussen allerlei Jordaanse en Syrische dames. Ze danste niet bepaald geaard, maar werd wel zo verhit van het buikdansen, dat ze me daarna bijkans de kleren van het lijf scheurde in onze slaapcoupé. Drie jaar later woonden we het toeristische buikdanstafelen bij in het Taksimdistrict van Istanbul, waar ranke Turkse dames, voor driekwart bloot in krappe jurkjes een spetterende, snelle, floorshow gaven, ook boven op de tafel. Je kon ze bijna aanraken. De blik op zoveel wervelend en schuddend gebronsd vrouwen vlees van zo dichtbij, gaf me een stijve pieterman. Maar toen een toeschouwer spontaan zijn shirt uittrok en mee 'danste', werd die meteen een stuk minder.

"Ik vind dat Turkse van nu vaak ordinair," zegt Umer, eigenaar van de Sumela Taverna in Amsterdam. Ik kom uit de Zwarte Zee-regio. Met die muziek, dat ritme ben ik opgegroeid. Het 9/8 ritme is sneller, leuker, sensueler. Alles beweegt. De buik moet centraal staan, of ie nou dik of dun is. Je moet kunnen zien hoe die beweegt. Laat zien wat je te bieden hebt. Ook tepels kunnen heel sensueel zijn. Als een danseres mooie tepels heeft, die zichtbaar duidelijk overkomen, kan ze je

betoveren, veroveren. Dat is leuk. Het kan opwindend zijn, maar ik bekijk het als een artistiek vak. Puurheid is belangrijk. Toch wordt het geassocieerd met sex en hoeren en niet met dat culturele element. In alle moslimlanden die onder het Ottomaanse bewind zijn geweest, wordt gedanst. Shakira brengt Oriëntaals ballet, die mix is leuk. Haar lichaamsbewegingen laten zien dat ze het wel door heeft. Ook hier zijn veel jonge dames die les willen nemen, het is weer eens wat anders dan pop of salsa."

ALSOF ZE BOVEN OP EEN MAN RIJDT

De toegift komt onverwacht. Zittend op een poef op de verduisterde eerste verdieping van een Brabants museum, laat ik heimelijk de stortvloed van opwindende bewegingen en bezwerende muziek als golven van genot door mij heen gaan.

Allerlei gedachten suizen door mijn hoofd. Dat Oriëntaalse dans zo goed is voor de eigenwaarde van de vrouw. Dat 't zo goed is voor het leren kennen van haar lichaam. Dat ze er zo fit van wordt. Maar dan kijk ik weer naar de video op het metershoge scherm waar de twee anonieme Egyptische danseresen hun sierlijke verleidingskunst met verheerlijkte blikken beoefenen. Verend vanuit de knieën doen ze hipdrops in kostuums met spannende doorkijkjes, waar je het warm en koud van krijgt. Vooral als de een, neergezegen op haar knieën, met haar billen een paar keer kortstondig op de grond beukt. Alsof ze boven op een man rijdt.

Armen bewegen alle kanten op. Worden in hartvorm boven het hoofd geheven, aaien suggestief de pronte kont of kronkelen als slangen langs haar lijf.

Er zijn ook tergend langzame passages. Alsof slow motion de erotische spanning nog verder op moet voeren. Langzaam zakt ze sierlijk naar onderen. Haar verheerlijkte blik d(w)aalt naar beneden, terwijl haar heupen sensueel bewegen, de borsten stil lijken te staan, of soepel opgaan in het totaalbeeld van deze gracieuze danskunst.

Zelfs haar tepels deinen soepel mee, zweven langzaam van links naar rechts, of worden in een soort vrije val met borst en al naar voren geworpen. De isolaties zijn het knapst en meteen het meest opwindende. Even houdt ze alles stil, dan weer schokken en trillen heupen, schouders, bekken en boezem uitdagend.

En daar gaan de anonieme fantasieën weer met me aan de haal. Goddank komen er ook leuke dingen uit het Oosten, denk ik terwijl voor de zoveelste maal een dijbeen met kracht naar voren wordt gestoken en de perfecte borstdraai bijna te mooi is om waar te zijn. Alsof ze met hun lichaam een zinderend erotisch gedicht voordragen. Alsof er een poort wordt geopend, waardoor je wordt meegevoerd naar een andere wereld. ♦